

הצעה לביצוע עבודת גמר (פרויקט) מחקרי במסלול ללא תזה

תאריך: _____

שם הסטודנט: _____ ת"ז _____

מסלול הלימודים: חיים/התנהגות.

שם המנחה: _____

נושא העבודה: _____

מסגרת המחקר או הניסוי (הקף בעיגול):

1. עבודה סמינריונית בקורס _____
2. עבודת גמר (פרויקט יישומי) לתואר שני
3. עבודה סמינריונית שהיא חלק ממחקר מקיף יותר. תארו את מסגרת המחקר המקיף וציינו מיהו החוקר האחראי _____
4. אחר: _____

רקע עיוני:

מטרות העבודה:

הליך הניסוי (שיטה)
הנבדקים:

המשתנים הנמדדים:

מהלך המחקר:

כלי המחקר:

מקום ביצוע העבודה:

מועד תחילת איסוף הנתונים: _____ מועד סיום איסוף הנתונים: _____

מקורות:

1. _____

2. _____

תקציב המחקר: (לציין ולפרט אם יש צורך. את הבקשה לסיוע תקציבי יש לתאם עם המנחה):

היבטים אתיים של הניסוי הלימודי - לאישור ע"י מנחה העבודה:

מסגרת המחקר או הניסוי (הקף בעיגול):

1. עבודה סמינריונית בקורס _____

2. עבודת גמר (פרויקט יישומי) לתואר שני

3. עבודה סמינריונית שהיא חלק ממחקר מקיף יותר. תארו את מסגרת המחקר המקיף וציינו מיהו החוקר האחראי _____

4. אחר: _____

באיזו מסגרת ובאיזו צורה פונים אל המשתתפים במחקר:

בעיות אתיות פוטנציאליות (ליתר פירוט ראה את העקרונות של אתיקה בניהול מחקר שבו משתתפים בני אדם):

סמן כן או לא לגבי כל פריט

1. לא כן האם יש במחקר חדירה לתחום הפרט? הבהר.

2. לא כן האם המחקר מערב רמייה/הטעיה של המשתתפים במחקר? אם כן, פרט, הצדק, ותאר דרכי טיפול בבעיה לאחר גמר המחקר.

3. לא כן האם קיים קשר בין הנסיין ו/או החוקר האחראי לבין המשתתף שעלול להוות לחץ על חופש בחירתו של המשתתף להשתתף? אם כן, פרט:

4. לא כן האם יש גמול על השתתפות במחקר? מהו?

5. לא כן א. האם המחקר עלול לעורר לטווח קצר או ארוך אחד מהבאים:
אי נוחות? פרט:

ב. פגיעה או סכנה פיזית? פרט:

ג. פגיעה או סכנה נפשית? פרט:

אם ענית כן לאחד או יותר מהסעיפים ב- (5), תאר מה תעשה לצמצם סכנות אלו:

6. לא כן האם הנתונים יישמרו בצורה המאפשרת זיהוי הנבדקים? אם כן, תאר את הצעדים שיינקטו לשמירת סודיות המידע:

7. כיצד מובטח שהנבדק ישתתף בניסוי מרצונו החופשי ויוכל לפרוש ממנו בכל עת?

8. אם הנבדקים קטינים או חוסים, כיצד מובטחת הסכמתם של האחראים עליהם?

הנני מצהיר(ה) שקראתי את "התקנון בדבר כללים אתיים בעריכת מחקרים בבני-אדם" ואתנהג על-פיו.

לפי הכרתי אין בניסוי המוצע כדי לגרום נזק לנחקר(ים) ולסביבתם (לפי הגדרות התקנון).

לדעתי מידת הסיכון לבני אדם במחקר המוצע נמוכה וננקטו הצעדים הדרושים כדי להגן על הנחקר(ים).

לדעתי יש סיכונים לגרימת נזק לבני-אדם במחקר המוצע. הנני מבקש(ת) כי ועדת האתיקה תבדוק את פרטי ההצעה ותחווה דעתה בדבר תנאי הכשירות של המחקר ובדבר הצעדים הדרושים כדי למעט את הסיכונים או לבטלם.

חתימת הסטודנט: _____

אישור מנחה העבודה _____

נספח א'

עקרונות האתיקה בניהול מחקר שמשותפים בו בני אדם

הגדרות

חוקרים: חוקרים או חוקר הנם כל אחד מחברי הסגל של המכללה, כגון: מורים, עוזרי הוראה, טכנאים, סטודנטים וכיו"ב, אשר יש לו חלק בתכנון המחקר, בביצועו ובפרסומו.

- מחקר:** המושג "מחקר" פירושו מחקר ו/או בדיקה שמעורבים בהם אחד או יותר מחברי הסגל של המכללה, המשתף נחקרים והנערך בתוך הקמוס של וינגייט ו/או מחוצה לו.
- נחקרים:** סטודנטים ו/או בני אדם מחוץ למכללה המשתתפים במחקר לצורך איסוף נתונים, ואשר אינם שותפים לתכנון המחקר ולביצועו.

מבוא

הנחת היסוד היא שעל החוקר לוודא כי המחקרים יבוצעו מתוך רחשי כבוד כלפי הנחקרים ומתוך דאגה לשלומם ולביטחונם לרבות אי פרסום פרטים העשויים להביך את המשתתפים במחקר. ההגדרות והמבוא הנם חלק בלתי נפרד מכללי האתיקה להלן, המפרטים את החובות המוסריות של החוקר.

העקרונות

- 1. אחריות כללית ועל כל חוקר בנפרד.**

האחריות על קיומם של הנהלים והנהלים האתיים במחקר, מוטלת על החוקר היחיד והוא גם אחראי ליחס המוסרי כלפי כל נחקר מצד יתר החוקרים. האחריות הכללית, המוטלת על החוקר היחיד, חלה על כל אחד מהחוקרים בנפרד.
- 2. חובת כיבוד ההסכמה בין החוקר לנחקר.**

מחקר קביל מבחינה אתית פותח בקביעת הסכמה ברורה והוגנת בין החוקר לבין הנחקר, ומבהירה את אחריותו של כל אחד. חובת החוקר לכבד את כל ההבטחות וההתחייבויות הכלולות בהסכמה אפילו אם חוזר בו הנחקר ו/או אינו ממלא את חלקו.
- 3. סירוב להשתתף במחקר או פרישה ממנו.**

העיקרון האתי דורש מהחוקר להודיע, באורח ברור, לכל נחקר, את מאפייני המחקר העשויים להשפיע על רצונו להשתתף בו. על החוקר לכבד את חירותו של הנחקר לסרב לקחת חלק במחקר או לפרוש ממנו. החובה להגן על חירות זו תובעת ערנות מיוחדת במצב שהחוקר נמצא בעמדת כוח, לדוגמא: אם המשתתף הוא תלמיד המצפה לציון מהמורה.
- 4. הטעיה מכוונת של הנחקר.**

הקשר בין החוקר לנחקר הינו קשר של יושר, כנות ופתיחות. במקרה שהמתודולוגיה של המחקר מחייבת הטעיה או הסתרה – נדרש החוקר להרבות באמצעי ביטחון קפדניים כדי להגן על זכויות הנחקרים.
- 5. מוטת האחריות של החוקר.**

מוטת האחריות של החוקר חלה על כל שלבי המחקר: תכנון, ביצוע ופרסום. בכל שלב, שומה על

החוקרים להעריך את ההשלכות האתיות העשויות לעלות ולעשות לביטולן.

6. **פשרה על עיקרון אתי.**
כאשר יש צורך להתפשר עם עקרון אתי בעת ביצוע המחקר – חובה על החוקרים לבקש עצה בתחום המוסר ולהרבות באמצעי ביטחון קפדניים כדי להגן על הנחקרים.
7. **הגנה על הנחקר.**
החוקר יגן על משתתפי המחקר מפני סכנות פיסיות, נפשיות, פגיעה, אי נוחות. אם קיים סיכון חייב החוקר להודיע על כך לנחקר, לקבל את הסכמתו מבעוד מועד, לנקוט את כל האמצעים האפשריים כדי למצמם את מצוקתו.
8. **הפסקת המחקר.**
אם הליכי המחקר עשויים לגרום לנחקר היחיד תוצאות כמו: נזק חמור או מתמשך, תופסק השתתפותו לאלתר. במקרה של ספק, יחול הכלל הבא: השגת תוצאות, חשובות ככל שתהיינה לחוקר, חשובה פחות מרווחתו וכבודו של הנחקר.
9. **חיסיון המידע האישי.**
מידע האישי שקיבל החוקר על המשתתפים במהלך המחקר יהיה סודי, אלא אם הוסכם מראש אחרת. אם קיימת אפשרות שתהיה לאנשים נוספים גישה למידע, חייבים להסביר למשתתפים אפשרות זו ולהציג בפניהם דרכי השמירה של הסודיות ולקבל את הסכמת הנחקרים לכך.
10. **הבעת הערכה לנחקרים.**
מומלץ לפני החוקר להביע את הערכתו לנחקר עבור תרומתו למחקר, ועל עצם נכונותו להשתתף בו.